

Speerpunten Economie 2025-2035

Voorwoord

Beste ondernemers, inwoners en partners,

Voorne aan Zee is een gemeente met een unieke mix van stad, landelijk gebied en natuur. Hier krijgen ondernemers de kans om te groeien en vernieuwen. Tegelijkertijd blijft onze rijke geschiedenis zichtbaar in ons erfgoed en in onze dorpen, wijken en steden.

Als wethouder Economie ben ik trots op de mogelijkheden die we samen hebben voor een sterke, vernieuwende en toekomstbestendige economie.

De wereld om ons heen verandert snel. Digitalisering, energietransitie en een veranderende arbeidsmarkt vragen om visie en daadkracht. In Voorne aan Zee zien we deze veranderingen als kansen. We werken aan een aantrekkelijke plek voor bedrijven, sterke banden tussen onderwijs en arbeidsmarkt, en ondersteunen belangrijke sectoren zoals toerisme en recreatie, het midden- en kleinbedrijf en vernieuwende bedrijven.

We streven naar economische groei die de leefbaarheid in onze gemeente verbetert. We ondersteunen ondernemers bij innovaties en vernieuwing en zorgen ervoor dat Voorne aan Zee aantrekkelijk blijft voor onze eigen inwoners, bedrijven en bezoekers. Ook willen we toerisme en recreatie in onze gemeente versterken zodat onze mooie natuur en historie niet alleen behouden blijven, maar ook bijdragen aan de ontwikkeling van de economie.

Samenwerking is de sleutel. Ondernemers, onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties en inwoners zijn de motor van onze economie. Door samen te werken bouwen we aan een sterke toekomst voor Voorne aan Zee. Laten we deze kans grijpen en samen bouwen aan een economie die klaar is voor de uitdagingen van morgen.

Met vriendelijke groet,

Aart Jan Spoon
Wethouder Economische Zaken
Gemeente Voorne aan Zee

In het kort

Een economie die ons landschap beschermt, onze kwaliteiten benut en ons welvaartsniveau bewaakt. Dat is de centrale ambitie van de Speerpunten Economie 2025-2035 van Voorne aan Zee.

In dit document bepalen we voor het eerst voor onze nieuwe gemeente de economische thema's waar we de komende jaren mee aan de slag gaan. We schetsen hoe de economie van Voorne aan Zee er in de toekomst uitziet en we stellen doelen om dit toekomstbeeld te realiseren.

In de Speerpunten Economie 2025-2035 benoemen we onze visie en de doelen die we hierbij najagen. Zo werken we elke dag samen met bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en inwoners aan een sterke economie in Voorne aan Zee, nu en in de toekomst.

De inhoud van dit document is tot stand gekomen in samenspraak met sleutelspelers vanuit de gemeente en de regio. Op deze manier wordt de inhoud van dit document zo breed mogelijk gedragen, zodat we hier samen uitvoering aan kunnen geven.

De vertaling van de Speerpunten Economie naar succesvolle uitvoering wordt de komende periode vanuit de gemeente in samenspraak met betrokken spelers vormgegeven.

Dit document bestaat uit verschillende hoofdstukken. In het eerste hoofdstuk zijn de voornaamste economische trends en ontwikkelingen en de economische karakteristieken van Voorne aan Zee weergegeven. Dit helpt om een beeld te krijgen van de huidige stand van onze economie. In het tweede hoofdstuk zijn onze overkoepelende ambities weergegeven. Met deze ambities schetsen we welke economie we voor ogen hebben. Tot slot zijn in de volgende hoofdstukken onze speerpunten in drie centrale thema's weergegeven en uitgewerkt.

Waar staan we nu?

De Voornse economie

Voorne aan Zee koestert haar eigenheid, authenticiteit en variatie. Naast een diversiteit aan landschapstypen zien we ook een diversiteit aan economische sectoren. Ten opzichte van Nederland en Zuid-Holland kent Voorne aan Zee een relatief hoge mate van sociale zekerheid en economische welvaart en juist een relatief hoog aandeel praktisch geschoolde inwoners. In de buitengebieden van Voorne aan Zee speelt landbouw een belangrijke rol, vooral in de productie van gewassen. De sector is vanwege het ruimtegebruik beeldbepalend, maar levert in verhouding een beperkte bijdrage aan de economie. Dankzij de ligging nabij de Rotterdamse haven is er veel hoogwaardige werkgelegenheid in de omgeving. Het hoge aantal koopwoningen en het relatief lage aandeel bedrijfsvestigingen laten zien dat Voorne aan Zee een aantrekkelijke woongemeente is. Dit economisch profiel legt een goede basis voor de welvaart en het welzijn van de inwoners. Een analyse van sterkten en zwakten is in de bijlage te vinden, hieronder lichten we een aantal belangrijke onderdelen toe.

Bevolking neemt toe maar beroepsbevolking neemt af door vergrijzing

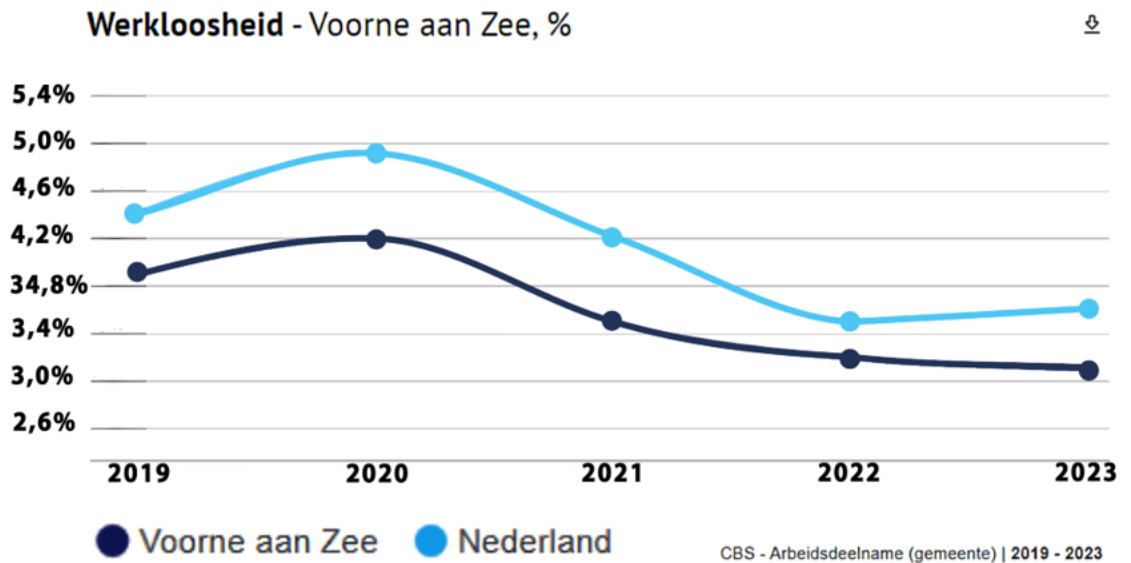
De bevolking van Voorne neemt de komende dertig jaar met zo'n 5.000 personen toe: een groei van 7,1%. Door deze bevolkingsgroei zal de verzorgende economie¹ ook blijven groeien. Hierbij zal bovendien de leeftijdsamenstelling van de gemeente Voorne aan Zee geleidelijk veranderen door een toenemend aantal jongeren en ouderen ten opzichte van het aantal mensen van middelbare leeftijd. Het aantal 65-plussers zal bijvoorbeeld met ongeveer 30% toenemen. Tegelijkertijd neemt de beroepsbevolking in Voorne aan Zee af. De komende dertig jaar krimpt deze, vergelijkbaar met het Nederlands gemiddelde, met 1.600 personen (3,9%). Een belangrijke uitdaging voor het huidige welvaartsniveau is daarmee om de arbeidsproductiviteit en het arbeidspotentieel op peil te houden.

Lage werkloosheid maar hoge pendel

De werkloosheid in Voorne aan Zee is met 3,0% lager dan het Nederlands gemiddelde van 3,6%. De gemiddelde arbeidsparticipatie is vergelijkbaar met Zuid-Holland en iets lager dan in Nederland. Veel inwoners vinden hun baan echter buiten de gemeente. Dit ging in 2023 om maar liefst 74% van de werkzame bevolking. Het aantal banen per 1.000 beroepsgeschikte inwoners lag in Voorne aan Zee ook veel lager dan het Nederlandse gemiddelde (399 banen t.o.v. 715 banen). De oorzaak hiervan ligt in het grote aanbod van banen vanuit de haven. Een groot deel van onze inwoners geniet van Voorne aan

1) Verzorgende economie omvat sectoren die primair gericht zijn op het voorzien in basisbehoeften en welzijn, zoals zorg, onderwijs, overheid en dienstverlening. Deze sectoren produceren geen directe economische groei, maar ondersteunen de samenleving en economie.

Zee als woongemeente, maar werkt in de Rotterdamse haven en de bredere Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH).

Veelzijdige economie met gezonde bedrijvendynamiek

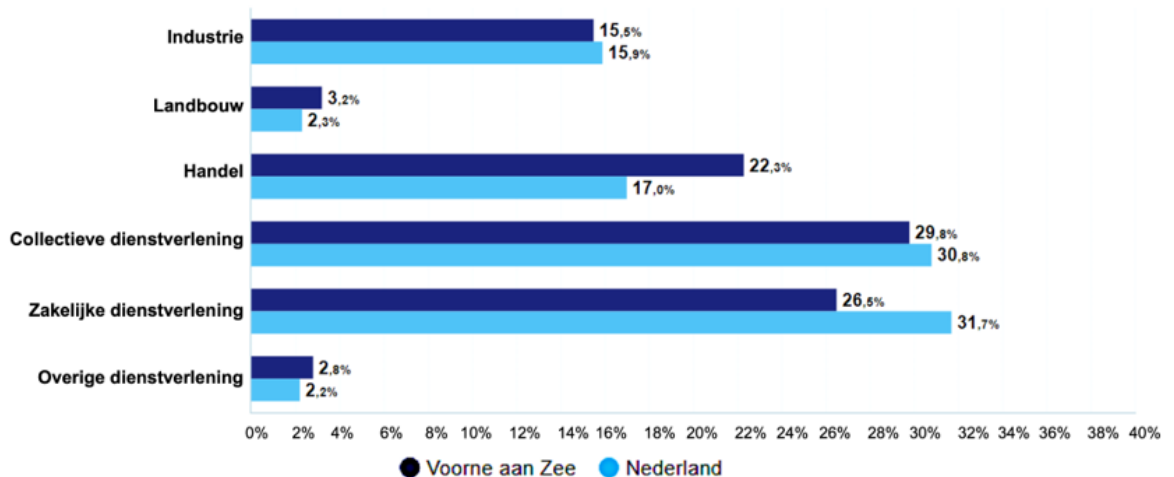
Voorne aan Zee heeft binnen haar gemeentegrenzen een veelzijdige economische basis (zie ook het overzicht op de volgende pagina). Veel werkgelegenheid is verzorgend van aard, zoals detailhandel, zorg (als onderdeel van collectieve dienstverlening) en zakelijke dienstverlening, met daarnaast de technische sector, voeding en landbouw als opvallende specialisaties. De meeste arbeidsplaatsen zijn te vinden in de detailhandel (4.000 banen), zorg (2.700) en de technische sector (2.300).

De relatieve afhankelijkheid van toerisme en traditionele sectoren vormt een potentiële zwakte, die de gemeente mogelijk kwetsbaar maakt voor economische veranderingen. Tijdig inspelen op transitie, diversificatie van de economie en het inzetten op innovatie, zoals duurzame energie en technologie, kunnen de economische veerkracht vergroten. De gemiddelde omvang van bedrijven is relatief klein. Ook opvallend is het relatief grote aandeel zzp'ers. Zij vormen 20% van de totale arbeidsmarkt. Jaarlijks starten ruim 800 nieuwe bedrijven in Voorne aan Zee. De verhouding tussen starters en stoppende bedrijven is ook positief, vergelijkbaar met het Nederlands gemiddelde. Dit kan worden opgevat als een teken van goed ondernemerschap en een gezonde bedrijvendynamiek binnen de gemeente.

Relatief goede welvaart is uitgangspositie om te koesteren

In Voorne aan Zee bevinden relatief veel inwoners zich in een comfortabele economische positie. Er is sprake van een hoge mate van economische welvaart en sociale zekerheid, juist terwijl het opleidingsniveau relatief lager is. Het gemiddeld inkomen en het gemiddeld vermogen waren in 2023 in Voorne aan Zee hoger dan in Nederland (€42.000 en €360.000 t.o.v. €38.300 en €323.000). Bovendien waren er in Voorne aan Zee relatief weinig inwoners genooddaakt een beroep te doen op een bijstandsuitkering in vergelijking met gemiddeld in Nederland (22 bijstandsuitkeringen per 1.000 inwoners t.o.v. 34 per 1.000 inwoners).

Banen naar sector - Voorne aan Zee, %

Trends en ontwikkelingen

De economie is constant in beweging. We hebben deze eeuw te maken gehad met zware crises en aanzienlijke groei van de Nederlandse economie. De afgelopen jaren eisten de coronacrisis en geopolitieke conflicten de aandacht op. Dit ging gepaard met toenemende onzekerheid en inflatie. De toekomst laat zich niet voorspellen, maar het blijft de uitdaging om in te spelen op veranderingen. We voorzien een aantal trends en ontwikkelingen die de komende jaren van invloed zullen zijn op de economie van Voorne aan Zee en waarmee we rekening hebben gehouden bij het opstellen van dit document.

Schaarse ruimte

Terwijl de Nederlandse bevolking groeit, ontstaat er steeds minder ruimte voor nieuwe ontwikkelingen. Zo maakt een krapte aan bedrijfsruimte het bijvoorbeeld uitdagender voor ondernemers om te kunnen groeien en innoveren. De realisatie van nieuwe werklocaties is echter complex en tijdrovend, onder meer door de flora- en faunawetgeving en stikstof. Daarbij zijn voor werknemers ook beschikbare en betaalbare woningen en een prettige leefomgeving van belang. In de steeds schaarsere ruimte moeten locaties worden gevonden voor woningen, werklocaties en voorzieningen. Dit vormt een complexe ruimtelijke puzzel. In Voorne aan Zee bewaken we de balans tussen werken, wonen en recreëren.

Verstedelijking

In Nederland is het de algemene trend dat het inwonertal in steden toeneemt en in dorpen achterblijft. Met name jongeren hebben een grotere voorkeur om in de stad te wonen en ook te werken. Hoewel dertigplussers ook regelmatig de keuze maken om weer van stad naar platteland te verhuizen, komen voorzieningen in plattelandskernen toch steeds meer onder druk te staan. De Blankenburgverbinding zou de aantrekkelijkheid van Voorne aan Zee als woongebied voor mensen uit de zuidelijke randstad verder kunnen versterken.

Naast inwoners trekken steden ook bepaalde economische functies aan. De Metropoolregio Rotterdam-Den Haag (MRDH) heeft versterking van de economie en de bereikbaarheid als kernthema's. De werkgevers en onderwijsinstellingen in deze regio bieden veel kansen voor de inwoners van Voorne aan Zee. Veel inwoners pendelen dagelijks richting de Rotterdamse haven. Zo dragen werkgevers in de regio bij aan de welvaart in Voorne aan Zee en biedt Voorne aan Zee juist een prettige woonomgeving voor werknemers in de regio. We zullen er tegelijkertijd in Voorne aan Zee voor moeten zorgen dat onze lokale bedrijvigheid en voorzieningen niet verder onder druk komen te staan.

Beroepsbevolking

De beroepsbevolking in Voorne aan Zee staat voor enkele grote uitdagingen. Door verwachte toekomstige vergrijzing en een krimpende werkzame populatie neemt de druk op de arbeidsmarkt toe, terwijl de vraag naar goed opgeleid praktisch en theoretisch geschoold personeel in sectoren zoals techniek, zorg, en toerisme en recreatie blijft groeien. Tegelijkertijd kan vergrijzing ook gepaard gaan met grotere lokale bestedingen in de verzorgende economie en bieden technologische en maatschappelijke ontwikkelingen mogelijkheden voor efficiënter werken. Onder meer investeringen in (bij)scholing, het aantrekken van talent en het zorgen voor een goede balans tussen werk en privé zijn belangrijk om met de verschillende uitdagingen om te gaan. Zo kan Voorne aan Zee een toekomstbestendige en veerkrachtige economie blijven ondersteunen.

Verduurzaming en circulariteit

Het verkleinen van de ecologische voetafdruk en circulair produceren speelt een steeds grotere rol in de economie. De regio staat voor de uitdaging om de ecologische voetafdruk te verkleinen en tegelijkertijd economische kansen te benutten. Bedrijven, waaronder ook de agrarische sector, en inwoners worden gestimuleerd om over te schakelen op hernieuwbare energiebronnen, energiezuinige technologieën en circulaire productiemethoden. Dit vraagt om innovatie, samenwerking en investeringen in groene infrastructuur. Voorne aan Zee probeert in deze transitie de leefomgeving te versterken.

Digitalisering en robotisering

Digitalisering en robotisering transformeren de economie van Voorne aan Zee in hoog tempo, zeker in sectoren als de glastuinbouw, haven en logistiek en energie. Bedrijven maken steeds meer gebruik van slimme technologieën zoals kunstmatige intelligentie om efficiënter te werken, kosten te verlagen en nieuwe markten te betreden. Dit biedt kansen in sectoren waar automatisering kan zorgen voor hogere productiviteit en betere dienstverlening. Tegelijkertijd is deze ontwikkeling een bedreiging voor de beroepsbevolking: een deel van ons bestaande werk zal in de toekomst verdwijnen. Op deze ontwikkeling moeten we slim inspelen, bijvoorbeeld met een goed digitaal infrastructuurnetwerk, toepassing van cybersecurity en om- en bijscholing van de beroepsbevolking. Door in te zetten op innovatie en digitale vaardigheden kan Voorne aan Zee haar concurrentiekracht vergroten en haar economie meer toekomstbestendig maken.

Ambities en speerpunten

Een gezamenlijke koers

Een sterke economie is cruciaal voor de welvaart en het welzijn in Voorne aan Zee. Het bedrijfsleven in en rondom Voorne aan Zee zorgt voor werkgelegenheid, productie en innovatie en draagt hiermee bij aan de sociale zekerheid, cohesie, zingeving, leefbaarheid en maatschappelijke opgaven in onze gemeente. De economie heeft voortdurend te maken met veranderingen en uitdagingen. Daarom bepalen we onze gezamenlijke koers.

We hebben voor de Voornse economie een gezamenlijke koers geformuleerd. Als uitgangspunt voor deze koers baseren we ons op de analyse uit het vorige hoofdstuk. We willen de sterke punten verder benutten, de kansen benutten en inspelen op mogelijke bedreigingen.

Tijdens bijeenkomsten en gesprekken met ondernemers, belangenverenigingen en maatschappelijke organisaties hebben we deze inzichten vertaald naar een drietal centrale ambities. Voor deze bijeenkomsten zijn sectorale vertegenwoordigers uitgenodigd en zijn geïnteresseerden verwelkomd via een open uitnodiging. In de bijlage is een overzicht van de participatie en de betrokken spelers opgenomen.

De ambities vormen de rode draad door ons beleid en bepalen de koers van onze speerpunten. De drie ambities zijn hieronder weergegeven.

Economie en landschap zijn in balans

Voorne aan Zee is een groen en waterrijk gebied tussen stad en delta. Ons landschap is de drager van ons woon-, werk- en leefklimaat. We letten bij ontwikkelingen op het samenspel met het landschap.

We versterken de economie door voort te bouwen op onze unieke kwaliteiten

Voorne aan Zee kent een verscheidenheid aan bedrijfssectoren, gelegen in een aantrekkelijke omgeving en in de nabijheid van Europort en de steden Rotterdam en Den Haag. We stimuleren sectoren die passen bij onze identiteit.

We houden ons welvaartsniveau in stand

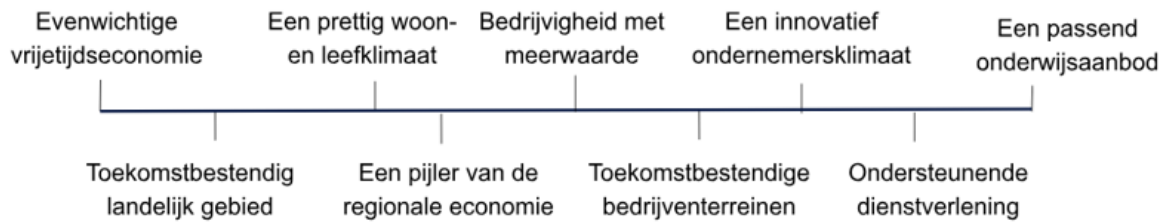
Voorne aan Zee heeft een relatief goed welvaartsniveau. Ons welzijn komt onder druk te staan wanneer onze welvaart niet wordt gehandhaafd. We blijven ervoor zorgen dat inwoners betrokken zijn, inkomen kunnen verwerven en kunnen genieten van een goed voorzieningenniveau.

We ondersteunen onze ambities aan de hand van negen speerpunten. Dit zijn de thema's waar we de komende jaren met bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en inwoners mee aan de slag zullen gaan. Aan de hand van deze negen speerpunten werken we aan de toekomst die we met elkaar voor ogen hebben:

Aantrekkelijk Voorne aan Zee

Vitale werklocaties

Economische vernieuwing

“Een economie die ons landschap beschermt, onze kwaliteiten benut en ons welvaartsniveau bewaakt”

Aantrekkelijk Voorne aan Zee

Een evenwichtige vrijetijdseconomie

De **toeristische en recreatieve sector** speelt een belangrijke rol in de leefbaarheid van onze gemeente. Hierin vinden we ontspanning, beleven we onze omgeving en ervaren we de identiteit van Voorne aan Zee. Een krachtige toeristische en recreatieve sector biedt kansen voor ondernemers, werkgelegenheid voor inwoners en meer draagvlak voor een uitgebreid aanbod aan voorzieningen.

‘t Is mooi hier. Ons gebied kent uitgerekte stranden, weidse duingebieden en bruisende vestingsteden. Van wandelen, fietsen en mountainbiken tot watersport, paardrijden of genieten van een van de diverse evenementen – in Voorne aan Zee kan het allemaal. We zijn een gastvrije, duurzame toeristische bestemming, waar aandacht en respect is voor de bijzondere natuur. Door de sterke recreatieve aantrekkingskracht van Voorne aan Zee zijn er ook veel mogelijkheden om te overnachten. Zo zijn er onder andere campings, hotels, bed & breakfasts en recreatieparken.

De kwaliteit van de omgeving vormt een sterke basis voor onze toeristische en recreatieve sector. Zo zijn onze natuur en cultuurhistorie cruciaal voor de beleving van onze gemeente. We beschermen deze beleving. Hierbij is ruimte voor gebalanceerde groei in bezoekersaantallen door betere spreiding van bezoekers. We streven naar een beter verdienvermogen door hogere bestedingen per bezoeker. Hiervoor zetten we in op een aantal kwalitatieve verbeteringen van ons recreatieve aanbod. Zo benutten we onze prachtige leefomgeving, beschermen we de waarde van onze natuur en zorgen we ervoor dat Voorne aan Zee een prettige (be)leefomgeving blijft voor inwoners, bezoekers en ondernemers.

Het verblijfsrecreatieve aanbod in Voorne aan Zee is belangrijk voor meerdaags verblijf. In Voorne aan Zee is een breed aanbod aan verblijfsrecreatie aanwezig. De mogelijkheden tot uitbreiding van het aanbod variëren sterk per locatie. Voor het gehele bestaande aanbod is het essentieel dat de accommodaties en omliggende omgeving schoon, heel en veilig zijn. Dit is ons gewenste basisniveau. Onze doelgroepen verwachten daarnaast ook iets meer: een gastvrije omgeving, met kwaliteit, service en recreatie concepten (verblijf, activiteit, horeca) die van bovengemiddeld niveau zijn. Dat nodigt uit om terug te komen en enthousiasme over onze gemeente te etaleren. De belevingswaarde van verblijfsrecreatie en dagrecreatie is cruciaal om de aantrekkelijkheid van Voorne aan Zee het hele jaar (jaarrond) te versterken. De bestaande overnachtingsplekken zijn primair bedoeld voor verblijfsrecreatie.

Het dagrecreatieve aanbod in Voorne aan Zee is belangrijk om bezoekers aan te trekken en hen te interesseren voor een langere verblijfsduur. Bezoekers maken zo kennis met verschillende delen van de gemeente. Toevoegingen in dagrecreatie zijn belangrijk voor bezoekers, inwoners en ondernemers, ook wanneer de strandbeleving door verzanding verandert. Hierbij liggen er kansen voor de toevoeging van voorzieningen tijdens slecht weer. Zo groeien we naar een uniek en veelzijdig (dag)recreatieaanbod. We hebben ook aandacht voor het verbeteren en versterken van recreatieve verbindingen (routes) in de gemeente. Dit doen we door te zorgen dat informatie over deze routes op een toegankelijke wijze wordt ontsloten en dat bebording bij de routes actueel is.

- We stimuleren de versterking van de vrijetijdseconomie door ons te richten op hogere bestedingen en door een betere spreiding (jaarrond) van bezoekers.
- We streven naar een gastvrije omgeving, met kwaliteit, service en recreatieve concepten (verblijf, activiteit en horeca) die van bovengemiddeld niveau zijn.
- We zorgen voor toegevoegde waarde voor bezoekers, toeristen en inwoners door in te zetten op extra recreatieve voorzieningen.
- We hanteren schoon, heel en veilig als basisniveau voor het volledige verblijfsrecreatieve aanbod.
- We beoordelen initiatieven voor toevoegingen aan het dagrecreatieve aanbod op de gewenste bijdrage aan groei naar een jaarronde bestemming, waarbij we streven naar een uniek en veelzijdig aanbod.

Een aantrekkelijk aanbod aan **evenementen** is belangrijk voor de gemeente. Evenementen dragen onder meer bij aan de gemeenschapszin en beleving van de gemeente. Bovendien dragen evenementen op verschillende manieren bij aan de lokale economie. Bij evenementen ontstaan kansen voor ondernemers om extra directe inkomsten te genereren. Daarnaast ontstaan verdere spin-off-effecten doordat evenementen meer bezoekers aantrekken en de verblijfsduur van bezoekers verlengen. De gemeente beoordeelt de toegevoegde waarde van evenementen in het evenementenbeleid. De aantoonbare indirecte effecten en de samenwerking met het lokale bedrijfsleven zijn onderdeel van onze afwegingscriteria.

- We beoordelen de directe opbrengsten en indirecte effecten van evenementen voor de lokale bedrijven in ons evenementenbeleid.

Het aanbod van **horeca en detailhandel** is belangrijk voor zowel inwoners als bezoekers. Door toerisme is een breder aanbod aan horeca en detailhandel mogelijk. Daarom is het ook belangrijk dat bedrijven in de horeca en detailhandel inspelen op de veranderende behoeften van inwoners en bezoekers. We kijken zorgvuldig naar de toegevoegde waarde voor levendigheid en leefbaarheid. Juist door de combinatie van detailhandel en horeca ontstaan levendige en aantrekkelijke gebieden om te bezoeken. Onze horecagelegenheden zijn van groot belang voor de beleving van een gebied. We kijken zorgvuldig naar de toegevoegde waarde voor levendigheid en leefbaarheid voor horecagelegenheden.

Winkels spelen eveneens een bepalende rol in de aantrekkingskracht van gebieden. We proberen een prettige verblijfskwaliteit en een goede verscheidenheid van aanbod te onderhouden. We verwachten dat er voldoende perspectief is voor de bestaande detailhandel in Voorne aan Zee door bestedingen vanuit toerisme. Het is hierbij wel cruciaal dat wordt ingespeeld op de veranderende behoeften van consumenten.

De Struytse Hoek wordt door het brede winkelaanbod bezocht door klanten uit een wijdere omgeving. De aantrekkingskracht kan verder worden versterkt door de bezoeker uit te nodigen tot een langer verblijf. Dit kan bijvoorbeeld door verdere diversificatie van het winkelaanbod, verbreding met recreatieve voorzieningen en verbeteringen van de ruimtelijke kwaliteit. Het draagvlak van de Struytse Hoek kan eveneens worden vergroot wanneer er woningbouw plaatsvindt in de directe omgeving. We verkennen met betrokkenen de gewenste verbeteringen.

- We werken samen met ondernemers en partners aan winkel- en horecagebieden met een goede belevingswaarde en een passend aanbod voor inwoners en bezoekers.
- We ondersteunen ondernemers in het ontwikkelen van innovatieve en duurzame concepten die inspelen op veranderend consumentengedrag.

Met **gebiedsmarketing** ontwikkelen we ons imago. Gebiedsmarketing draagt bij aan het aantrekken van toeristen, werknemers en bedrijven door de unieke kwaliteiten van Voorne aan Zee te benadrukken. Een goede profilering is belangrijk om onze kwaliteiten te etaleren en de gewenste groepen te enthousiasmeren. We streven naar hogere bestedingen en betere spreiding van bezoekers en brengen daarom focus aan in de doelgroepen van onze gebiedsmarketing. We richten ons in de gebiedsmarketing en het aanbod van voorzieningen nadrukkelijker op ouderen en gezinnen. Deze groepen hebben ook een variërende behoefte aan accommodaties, activiteiten en horecagelegenheden. Voor de doelgroep ouderen richten we ons specifiek op de oudere bezoeker die op zoek is naar kwaliteit en vanuit deze behoefte waarschijnlijk ook meer zal besteden.

Het Badstrand van Rockanje is voor velen een prachtige zomerse kennismaking met onze gemeente. We zijn gastvrij voor zongenieters, actieve badgasten en families, maar we zijn veel meer dan alleen

strand en duin. De eeuwenoude verhalen van Brielle en Hellevoetsluis vormen de basis voor een veelomvattend toeristisch bezoek aan Voorne aan Zee. De rijke geschiedenis van de gemeente biedt een unieke belevenis. Het verder ontwikkelen van cultureel toerisme is wenselijk, met aandacht voor de vestingwerken, musea en historische evenementen. Met de natuur aan de kust en de watersport beleef je een dag, een weekend of een week vol vakantie. We zijn een volledige vakantie waard.

- We richten onze gebiedsmarketing nadrukkelijker op de oudere bezoekers (om te kunnen groeien in het jaarronde bezoek en de gemiddelde besteding) en het gezin (voor het versterken en verbreden van voorzieningen).
- We zien onze inwoners en ondernemers als beste ambassadeurs.
- We benutten onze kernen (met name Brielle, Rockanje, Oostvoorne en Hellevoetsluis) als belangrijke bestemmingen en merken.
- We bundelen onze kracht en diversiteit door eilandmarketing.
- We voeren (eiland)marketing voor hogere bestedingen in de toeristische en recreatieve sector.

Uitgangspunten gebiedsmarketing

Met gebiedsmarketing etaleren we de kwaliteiten van Voorne aan Zee. Het is belangrijk dat de strategie voor gebiedsmarketing overeenkomt met onze speerpunten. Daarom hanteren we een aantal uitgangspunten voor de gebiedsmarketing van onze gemeente:

Jaarrond een gastvrije bestemming

In jaarrond bezoek liggen de kansen voor kwalitatieve groei, ook buiten de zomerse topdagen. Groei van toerisme in Voorne aan Zee moet in balans zijn met de natuur, de bewoners en bereikbaarheid. De toeristische marketing moet onze variëteit in vakantie ondersteunen, ook in de lente en herfst. In Voorne aan Zee geniet je van het buitenleven en de prachtige natuur, in weer en wind.

Naamsbekendheid

Kernen zoals Brielle, Hellevoetsluis en Oostvoorne en de kust van Rockanje genieten al ruime landelijke bekendheid. Die naamsbekendheid kunnen we inzetten om ons eiland beter in de hoofden en harten van de doelgroepen te plaatsen. We zetten in op meer inhoudelijke kennis over en daarmee waardering van de toeristische mogelijkheden in Voorne aan Zee, op Voorne-Putten. Onze ligging net onder Rotterdam en Den Haag is daarbij een extra onderscheidende meerwaarde. We zetten in op terugkerend bezoek. Er is altijd nog veel meer te beleven.

Samenwerking

Samen staan we sterker. We werken samen met de marketingorganisatie, (de) toeristische ondernemers(vereniging), culturele instellingen en vrijwilligers aan onze eilandmarketing. De website Opvoorneputten.nl biedt centrale informatievoorziening en voorziet de vele toeristen en bezoekers van actuele informatie. Ook de evenementenkalender maakt hier onderdeel van uit.

Eilandmarketing

Om zo sterk en efficiënt mogelijk te communiceren richting toeristische doelgroepen, is het voeren van eilandmarketing (Voorne-Putten als afzender) in combinatie met de kernen de krachtigste keuze. Voorne-Putten is een eiland, heeft al een bestemmingsstatus en er is de afgelopen jaren flink in geïnvesteerd. De krachtige eilandmarketing is grotendeels gebaseerd op de vertrouwde van de kernen Brielle, Hellevoetsluis, Oostvoorne en Rockanje in ons collectieve geheugen. Het borduurt voort op herkenning en investeringen uit het verleden. Bezoekers denken bij Rockanje en Oostvoorne meer aan recreatie aan zee en in de natuur, en denken bij Brielle en Hellevoetsluis juist meer aan winkelen, horeca, cultuur en historie. Die veelzijdigheid is onderdeel van onze (merk)identiteit.

Focus in doelgroepen

We zetten in op groei buiten de vakantieperiodes en kiezen daarbij voor doelgroepen met hogere bestedingen, zoals gezinnen. Zij hebben doorgaans meer behoefte aan ruimere accommodaties, activiteiten en horecagelegenheden. Ze zorgen hiermee voor een verbreding van de recreatieve behoefte en bieden economisch draagvlak voor voorzieningen die ook voor inwoners met (jonge) kinderen van waarde zijn.

Daarnaast is de toenemende groep ouderen een doelgroep. Binnen de doelgroep ouderen richten we ons op de groep die op zoek is naar natuurbeleving, culturele activiteiten, luxere accommodaties en culinaire ervaringen. Deze doelgroep heeft vaak een bovengemiddeld budget. Onze wandel- en fietskwaliteiten zijn ook voor hen interessant, ook buiten de schoolvakanties. Deze doelgroep past goed bij de huidige kwaliteiten van Voorne aan Zee.

Met de focus op deze doelgroepen streven we naar een betere spreiding door het jaar en hogere bestedingen. Dit draagt bij aan een goede balans tussen de leefbaarheid voor onze inwoners en het verdienvermogen voor de sector door kwalitatieve groei. Voorne aan Zee kan profiteren van een grote groep potentiële bezoekers die woonachtig is in de MRDH. Daarbij zijn we een goed en snel bereikbaar alternatief voor Zeeland en Goeree-Overflakkee.

Gastvrije bestemming

De gastvrijheid van Voorne aan Zee is een belangrijk goed. Onze ondernemers en inwoners zijn de beste ambassadeurs die we ons kunnen wensen. Hun toewijding en trots geven bezoekers een buitengewone ervaring. We zetten de trots van onze inwoners in om de lokale beleving te delen. We vertellen verhalen die de unieke karakteristieken van Voorne aan Zee belichten en bezoekers emotioneel raken.

Toeristische informatievoorziening

Goede informatievoorziening is essentieel in een toeristisch recreatieve gemeente. Belangrijke kenmerken voor onze toeristische informatievoorziening zijn: persoonlijk, onderscheidend en interactief. Op dit moment is een fysiek informatiepunt in de vesting van Hellevoetsluis aanwezig. Ook beschikken we over een centrale wijze van digitale informatievoorziening via Opvoorneputten.nl. Zo heeft iedere bezoeker een VVV op zak. We onderzoeken in hoeverre een fysiek informatiepunt haalbaar is (en blijft) en of hier mogelijkheden tot samenwerking zijn binnen de sector.

Een toekomstbestendig landelijk gebied

De agrarische sector is een gezichtsbepalende sector in Voorne aan Zee en dient bovendien een economisch en maatschappelijk belang. De sector heeft te maken met veel veranderingen en onzekerheid over het toekomstperspectief. Het is zaak om tegelijkertijd de randvoorwaarden te scheppen voor voldoende verdienvermogen en voor verdere verduurzaming. De sector werkt hard aan zijn toekomstbestendigheid en heeft hier de nodige ondersteuning bij nodig.

In Voorne aan Zee zetten we ons in om te zorgen dat de sector vitaal blijft en zich ontwikkelt in de transitieopgaven. De gemeente onderschrijft het Zuid-Hollands Programma Landelijk gebied en is aangesloten bij programma's als de Regio Deal Zuid-Hollandse Delta en LEADER Zuid-Hollandse Eilanden. In deze programma's kunnen financiële middelen worden aangevraagd voor initiatieven in het landelijk gebied. Het beleid vanuit het Rijk is echter veranderlijk en de beschikbare middelen voor milieuvriendelijke aanpassingen en voor stoppende agrariërs zijn onzeker.

In het landelijk gebied komen verschillende functies samen, waaronder landbouw, natuur, recreatie, wonen en energieopwekking. Hierin zoeken we een zorgvuldige balans. We ondersteunen nieuwe verdienmodellen en stimuleren verduurzaming in de agrarische sector. Dat doen we onder meer door subsidiemogelijkheden te ondersteunen en mee te denken over mogelijkheden tot functieverbreiding (zoals recreatie, zorg of onderwijs).

In Voorne aan Zee kunnen we ook te maken krijgen met vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen doordat een aantal boeren hun activiteiten stoppen. In dat geval onderzoeken we de meest passende invulling op die locatie. Hierbij is het ook mogelijk dat deze ruimte voor andere opgaven benodigd is. Voor de glastuinbouw kiezen we voor concentratie in aangewezen clusters. Hierdoor ontstaan in deze gebieden clustervoordelen. In de andere gebieden wordt juist glas opgeruimd, zodat de belevingswaarde kan worden versterkt.

- We ondersteunen agrarische bedrijven bij het ontwikkelen van toekomstbestendige bedrijfsmodellen die economisch rendabel zijn en bijdragen aan een gezonde leefomgeving.
- We zoeken naar kansen voor een toekomstbestendige agrarische sector via innovatieve en multifunctionele landbouw.
- We faciliteren bij vrijkomende agrarische locaties de meest passende herbestemming voor onze ruimtelijk-economische opgaven.

Een prettige woon- en leefomgeving

In Voorne aan Zee is het prettig wonen, werken en recreëren. Het is voor onze inwoners van belang dat **woningen en voorzieningen** beschikbaar zijn. Voor het bedrijfsleven is het van belang dat er voldoende werknemers en klanten beschikbaar zijn. De veranderende bevolkingsopbouw is hierop van invloed. Het is de verwachting dat we te maken krijgen met toenemende vergrijzing en een afnemende beroepsbevolking.

Vanwege de veranderende bevolkingsopbouw wordt het voor zowel inwoners als ondernemers belangrijker dat de voorzieningen in Voorne aan Zee voldoende aansluiten bij de behoeften en het bestedingspatroon van de oudere inwoners. Het is zaak om zowel als gemeente als ondernemer in te spelen op de kansen voor de vrijetijdseconomie en de verzorgende economie. Het is eveneens belangrijk dat er voldoende (potentiële) werknemers beschikbaar blijven voor de lokale bedrijvigheid en voorzieningen in Voorne aan Zee. Onze werkende inwoners zijn namelijk dragers van de economie. Het blijft daarom cruciaal om de voorzieningen ook te blijven richten op de behoeften van de beroepsbevolking. We streven daarom ook naar een passend aanbod aan woningen en voorzieningen voor starters en (jonge) gezinnen.

- We richten ons op woningbouwplannen en voorzieningen die aansluiten bij de behoeften van zowel de toenemende groep ouderen als de (potentiële) beroepsbevolking.

De **bereikbaarheid** van woningen, werklocaties en voorzieningen is een cruciale randvoorwaarde voor het welzijn in de gemeente. Er is echter steeds minder ruimte om wegen en parkeerruimte uit te breiden. Tegelijkertijd zijn er voor toevoegingen van ov-verbindingen niet altijd voldoende gebruikers. Hierdoor moeten we bij knelpunten op zoek naar haalbare en gebiedsgerichte maatwerkoplossingen. Zo proberen we het draagvlak op bestaande ov-locaties verder te vergroten en zoeken we naar passende oplossingen op meer perifere plekken, bijvoorbeeld in de vorm van fietsvoorzieningen of periodieke ov-diensten (zoals een nachtbus of strandlijn).

Vitale werklocaties

Een pijler van de regionale economie

Naast onze lokale bedrijvigheid is ook **regionale bedrijvigheid** belangrijk voor de Voornse economie. In Voorne aan Zee werken veel inwoners in een andere gemeente. Zo levert regionale werkgelegenheid, waaronder de Rotterdamse haven, ook een belangrijke bijdrage aan het welvaartsniveau in de gemeente. We wensen niet regionaal te concurreren om bedrijvigheid en arbeidskrachten, maar faciliteren regionale bedrijvigheid die bijdraagt aan de transitie in de haven.

De Rotterdamse haven staat de komende jaren voor een aantal ontwikkelingen en transformaties. Door vergrijzing en krapte op de arbeidsmarkt zullen digitalisering en robotisering verder toenemen. Voorne aan Zee speelt hierin ook een belangrijke rol, omdat veel werknemers in onze gemeente wonen. Daarnaast werkt de haven aan de transitie van fossiele energiebronnen naar hernieuwbare energie (energie-transitie), de transitie van fossiele brandstoffen naar hernieuwbare grondstoffen (grondstoffentransitie) en de transitie van het gebruik van primaire grondstoffen naar recycling van materialen (materialentransitie). Deze ontwikkelingen en transitie vragen onder meer om gespecialiseerde arbeidskrachten en bedrijventerreinen met passende milieuruimte.

Het is belangrijk dat Voorne aan Zee de kansen vanuit deze ontwikkelingen voor onze bedrijven en inwoners benut. Daarom zijn wij gesprekspartner van de Rotterdamse haven, de gemeente Rotterdam en onderwijsinstellingen over de impact van deze ontwikkelingen op de bedrijvendynamiek en de arbeidsmarkt. Naast onze lokale bedrijven verwelkomen wij ook regionale bedrijvigheid die de kansen van deze ontwikkelingen benut en onze economie vooruit helpt. Dit kan bijvoorbeeld gaan om toeleveranciers of ondersteunende dienstverlening. Naast de Rotterdamse haven en de MRDH werkt Voorne

aan Zee binnen de Zuid-Hollandse Delta samen met de andere eilanden Hoeksche Waard en Goeree-Overflakkee aan kennisdeling en het aantrekken van financiering voor projecten.

- We faciliteren regionale bedrijvigheid die een bijdrage leveren aan de transitie in de haven.

Bedrijvigheid met meerwaarde

Voldoende ruimte voor werk is cruciaal voor de economische ontwikkeling van Voorne aan Zee. Onderstaande afbeelding geeft een overzicht van de werklocaties. Op Kickersbloem 3 is de afgelopen jaren 66 hectare aan ruimte voor bedrijven beschikbaar gesteld. De ruimte voor grootschalige ontwikkelingen wordt echter schaarser. In Voorne aan Zee hechten we waarde aan ons landschap en tegelijkertijd vragen opgaven als woningbouw en de energietransitie ook om ruimte. Dit betekent dat we selectiever moeten zijn in aan wie we ruimte willen bieden. We zoeken hierin een evenwichtige balans en houden rekening met de marktdynamiek.

In ons vestigingsbeleid richten we onze voornaamste focus op bedrijvigheid die een significante bijdrage levert aan de lokale werkgelegenheid. Daarnaast kan bepaalde ruimte nodig zijn voor de energietransitie. Er is geen noodzaak tot verdere toevoeging van datacenters of grootschalige logistiek en we bieden geen ruimte voor deze bedrijvigheid. We gaan eveneens terughoudend om met maatschappelijke functies op bedrijventerreinen. Dit is enkel denkbaar wanneer deze diensten zich niet elders kunnen vestigen. We kunnen aan de hand van de profilering van specifieke bedrijventerreinen nadere criteria stellen voor de vestiging van nieuwe bedrijven.

- We geven de voorkeur aan de vestiging van bedrijven die bijdragen aan de werkgelegenheid. Voor de toevoeging van datacenters of grootschalige logistiek bieden we geen ruimte.

Toekomstbestendige bedrijventerreinen

Het is belangrijk dat werklocaties aansluiten bij de economische en maatschappelijke ontwikkelingen. Er ontstaan voortdurend veranderende behoeften bij bedrijven. We streven er daarom naar dat bedrijventerreinen geschikt zijn om te ondernemen en prettig om te verblijven. Het is belangrijk dat we hierbij oog hebben voor ruimtelijke kwaliteit, klimaatadaptatie en mobiliteit. Hierin spelen zowel de openbare ruimte als de bedrijfspercelen een rol. Bovendien is er op een aantal terreinen een opgave om de basiskwaliteiten te verbeteren (mooi en functioneel). Welke ingrepen het meest noodzakelijk zijn, is afhankelijk van het karakter van het bedrijventerrein en de behoeften van het bedrijfsleven. Hiervoor geven we uitvoering aan onze gebiedsgerichte aanpak.

De energievoorziening vormt een overkoepelende belemmering voor veel bedrijven. Door netcongestie is het moeilijker om een vestiging te bouwen, te verplaatsen of uit te breiden. Het is belangrijk dat bedrijven, netbeheerders en overheden nauw samenwerken om tot oplossingen te komen. We zoeken hierin gezamenlijk naar kansen, bijvoorbeeld in het verspreiden van piekbelasting of de onderlinge uitwisseling van energie. Daarnaast is er een opgave om efficiënter met ons ruimtegebruik om te gaan. We zoeken naar kansen om de ruimte op bedrijventerreinen beter te benutten. Dit gaat bijvoorbeeld om het verhogen van bebouwing of het gebruik van daken voor zonne-energie, groenvoorziening of parkeergelegenheid. Het zijn vaak geen eenvoudige ingrepen. Deze ingrepen vragen om voldoende grip op welke bedrijvigheid zich waar vestigt en om voldoende ruimte voor verplaatsing van bedrijvigheid.

- We benutten onze bedrijventerreinen optimaal met oog voor ruimtelijke kwaliteit en energie-efficiëntie.
- We hanteren als algemene uitgangspunten voor bedrijventerreinen:
 - o We stimuleren het juiste bedrijf op de juiste plek - bedrijven sluiten zo optimaal mogelijk aan op ons vestigingsbeleid en de mogelijkheden van de locatie.
 - o We stimuleren meervoudig ruimtegebruik - bedrijven benutten de ruimte zo optimaal mogelijk door meervoudig ruimtegebruik.
 - o Op gebiedsniveau maken we stapsgewijs verdere kwaliteitsverbetering mogelijk - hiervoor brengen we prioritering aan voor de zes terreinen Pinnepot, Moolhoek, 't Woud, Henry

Fordstraat, Werfplein en Dijckpotingen. Op deze terreinen bestaat de opgave om de basis van een mooi en functioneel bedrijventerrein te verbeteren. Op Kickersbloem en Seggelant zien we geen noodzaak tot herstructurering, maar liggen wel kansen voor verbetering op het gebied van energieverbruik of herontwikkeling.

- o Op kavelniveau is transformatie enkel denkbaar wanneer die aansluit bij het profiel van het gebied en er sprake is van incurante leegstand - hiervoor dient incurante leegstand en het draagvlak in de directe omgeving te worden aangetoond.

- We hanteren als algemeen uitgangspunt voor kantoorlocaties:

- o Op kavelniveau is transformatie enkel denkbaar wanneer er sprake is van incurante leegstand - we verwachten geen grote toename van de vraag naar kantoorlocaties in Voorne aan Zee, aangezien de vraag naar kantoorlocaties zich meer en meer richt op grootstedelijke locaties of locaties nabij een snelweg of ov-knooppunt. De toevoeging van kleinschalige kantoorlocaties, bijvoorbeeld in plinten, is wel denkbaar.

Economische vernieuwing

Een innovatief ondernemersklimaat

Voorne aan Zee kent een diverse groep aan ondernemers, waaronder een relatief grote groep zzp'ers. Dit tekent het ondernemerschap in onze gemeente. Ondernemers creëren waarde voor onze lokale economie. Door ondernemers ontstaan krachtige sectoren, waarin werkgelegenheid wordt geboden en innovaties tot stand komen. Het belang van ondernemerschap reikt veel verder dan de ondernemer zelf. We koesteren dit en proberen het ondernemerschap zo goed mogelijk te ondersteunen.

We kunnen maatschappelijke opgaven enkel oplossen door de gezamenlijke inzet van ondernemers, onderwijsinstellingen en inwoners. In de transitie van energie, grondstoffen en materialen zijn bedrijven noodzakelijk om deze te begeleiden. In de agrarische sector proberen ondernemers een gezonde bedrijfsvoering zo goed mogelijk in balans te brengen met de vitaliteit van het landelijk gebied.

Voorne aan Zee kent meerdere sectoren met groeipotentie die zich de komende jaren verder kunnen ontwikkelen. Dankzij de ligging bij de Rotterdamse haven zien we kansen voor meer afgeleide havengebonden en maritieme activiteiten binnen onze gemeente. In Voorne aan Zee zijn momenteel al diverse bedrijven actief die diensten leveren aan de maritieme sector, bijvoorbeeld op het gebied van onderhoud en reparatie of specifieke technologische oplossingen. Ook zijn er op verschillende niveaus samenwerkingen met de Rotterdamse haven, zoals het mogelijk gebruik van restwarmte als warmtebron, het verbeteren van de bereikbaarheid en het Havenomgevingsfonds.

Deze havengerelateerde bedrijvigheid willen we waar mogelijk en waar passend faciliteren en uitbreiden binnen onze gemeente. Een belangrijke voorwaarde is dat de activiteiten passen bij onze leefomgeving en dus schoon en geluidsarm zijn. Ook wil de gemeente de samenwerking en het partnerschap met de Rotterdamse haven op economisch vlak versterken.

- We stimuleren innovatieve bedrijvigheid en in het bijzonder (agri)techniek, toerisme en havengebonden bedrijvigheid.

Ondersteunende dienstverlening

Voor een goed ondernemersklimaat zorgen we samen. De afgelopen jaren hebben veel inwoners de stap genomen een bedrijf te starten. Deze groep is groter dan ondernemers die hun bedrijf hebben beëindigd. Deze startende bedrijven gaan nog gepaard met een gematigde banengroei. Daarom streven we er naar om startende ondernemers meer te ondersteunen in de groei van hun bedrijf.

In Voorne aan Zee staat de behoefte van ondernemers centraal. Onze dienstverlening en ons accountmanagement richten zich op het faciliteren van initiatieven van de bedrijven. Hierbij denken we als gemeente actief mee, scheppen we heldere verwachtingen en zoeken we gezamenlijk naar oplossingen. We hebben elkaars kennis en kunde ook nodig in de grote opgaven. De gemeente vormt hierin een verbindende schakel. We verwijzen partijen naar de relevante informatiebronnen en bouwen aan relaties tussen verschillende partijen. We stimuleren nadrukkelijk de brede samenwerking tussen ondernemers, onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties en partners als de Economic Board, de MRDH en de Zuid-Hollandse Delta.

- We zorgen voor toegankelijke informatievoorziening en adviesmogelijkheden via het Ondernemersloket. Onze dienstverlening en ons accountmanagement zijn gericht op de ondersteuning van initiatieven vanuit het bedrijfsleven.
- We toetsen de effectiviteit van onze regelgeving en nemen onnodige belemmeringen weg.

Een passend onderwijsaanbod

Onderwijs ligt aan de basis van een sterke economie. Het is essentieel dat het onderwijsaanbod aansluit bij de vraag naar arbeid, nu en in de toekomst. Het belang van onderwijs wordt des te groter wanneer de beroepsbevolking krimpt en banen veranderen. Met het oog op die verwachte krimp van de beroepsbevolking is het belangrijk dat de arbeidsproductiviteit toeneemt. We zien techniek en toerisme als groeisectoren voor de toekomst en zoeken met name in deze sectoren naar kansen voor de versterking van de innovatiekracht en clustervorming.

Het huidige onderwijsaanbod in Voorne aan Zee richt zich voornamelijk op de haven en logistiek. Voor andere Voornse opleidingen zijn inwoners genoodzaakt een opleiding buiten de gemeentegrenzen te volgen. Daarbij zullen de benodigde vaardigheden op de arbeidsmarkt blijven veranderen. Door robotisering en automatisering kunnen met name routinematige taken veranderen of verdwijnen. Het is belangrijk dat inwoners zich kunnen voorbereiden op de toekomst. Dit vraagt om opleidingsmogelijkheden in groeisectoren en in vaardigheden als digitale geletterdheid en probleemoplossend vermogen.

Er is in Voorne aan Zee onvoldoende draagvlak voor een volledig onderwijsaanbod. Daarom zetten we ons vanuit de Regio Deal in voor een adequaat regionaal onderwijsaanbod. Daarnaast zoeken we naar kansen voor alternatieve onderwijsvormen die aansluiten bij de wensen in Voorne aan Zee. In het kader van bij-, om- en herscholing kan de uitbreiding van het aanbod van kortere modules of onderwijs op locatie vanuit de Hogeschool Rotterdam, InHolland of Albeda tot de mogelijkheden behoren.

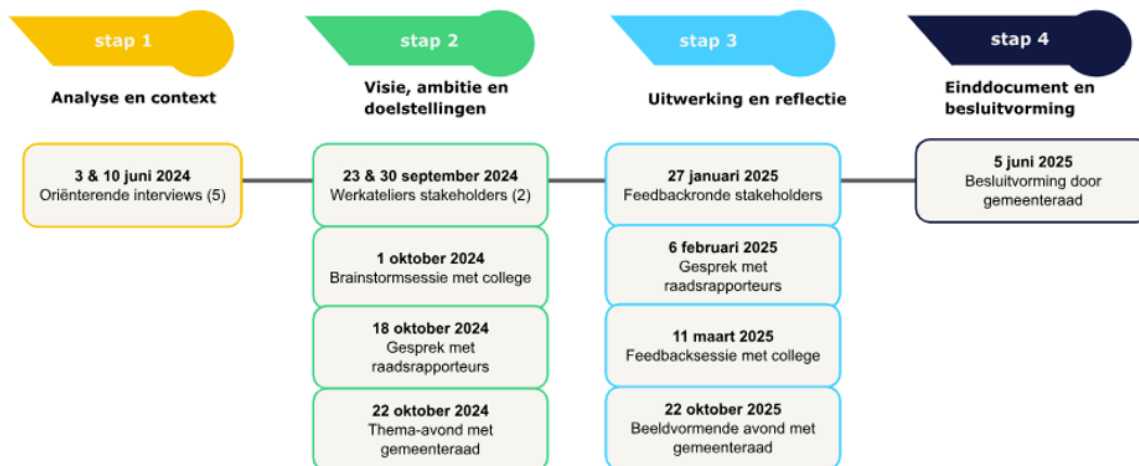
We stimuleren de relatie tussen het bedrijfsleven en lokale en regionale onderwijsinstellingen. Dit draagt bij aan de afstemming van het onderwijsaanbod op de arbeidsmarkt. Het is belangrijk dat onderwijsinstellingen weten welke vaardigheden het bedrijfsleven nodig heeft. Het bedrijfsleven kan zich tegelijkertijd zichtbaar maken in het onderwijs door voorlichting te geven, aan banenmarkten deel te nemen en stageplekken aan te bieden.

- We zoeken met onderwijsinstellingen en bedrijven naar mogelijkheden om het lokale en regionale onderwijsaanbod, naast de benodigde vaardigheden voor de Rotterdamse haven, ook aan te laten sluiten bij de vaardigheden voor met name (agri)techniek en toerisme.
- We brengen het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen in verbinding om opleidingsmogelijkheden te verbeteren.
- We zetten in op het behouden en aantrekken van talent voor lokale bedrijven, en talent dat wil gaan ondernemen.

Bijlagen

Proces en betrokken partners

De Speerpunten Economie 2025-2035 zijn tot stand gekomen via onderstaand proces en met onderstaande betrokken partners.

• Horeca • Detailhandel • Parkmanagement organisaties • Winkelgebieden • Ondernemersverenigingen • Toerisme, OP Voorne Putten • Havenbedrijf Rotterdam	• LTO • STC campus • Onderwijsinstellingen • MKB Rotterdam-Rijnmond • MRDH • Provincie Zuid-Holland • Innovation Quarter
--	--

SWOT

STERKTEN

- Zeer lage werkloosheid
- Aantrekkelijk woonklimaat
- Gunstige ligging t.o.v. Rotterdam en Haven
- Ligging aan zee
- Beperkte leegstand
- Relatief groot aantal starter
- Zeer beperkte sociale problematiek

ZWAKTES

- Aantal banen per inwoner is laag
- Negatieve pendelstroom
- Beperkt aanbod OV
- Beperkt onderwijsaanbod
- Beperkte beschikbaarheid bouwgrond
- Geen economische clustering
- Weinig/geen grootbedrijf
- Relatief laag aandeel theoretisch geschoold personeel ten opzichte van praktisch geschoold personeel

KANSEN

- Nabijheid Rotterdam en Randstad beter benutten ('borrowed size')
- Toeristische sector verder uitbouwen
- Stimuleren ondernemerschap
- Specialisatie in technische sector en landbouw
- Energietransitie biedt kansen voor ondernemerschap
- Bevolkingsgroei zorgt voor grotere verzorgende economie
- Focus aanbrengen in economisch beleid

BEDREIGINGEN

- Klimaat vraagt om adaptieve maatregelen en hoge investeringen van bedrijven
- Regelgeving rond stikstof en waterkwaliteit beperkt bewegingsruimte bedrijven
- Gebrek aan uitbreidingsmogelijkheden voor bedrijven
- Beroepsbevolking krimpt